

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

мај 2010 година
Штип

Број 39, 3 мај 2010 година

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТ за избор на еден соработник - помлад асистент од научната област педологија на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип	3
РЕФЕРАТ за избор на еден помлад асистент/асистент за наставно - научната област ботаника на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип	5
РЕФЕРАТ за избор на асистент за научната област растителна екологија и фитоценологија на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип	11
РЕФЕРАТ за избор на помлад асистент/асистент за наставно-научната област хемија на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип	21
РЕФЕРАТ за избор на соработник во соработничко звање помлад асистент по економика на земјоделството и основи на агроекономија на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип	25
РЕФЕРАТ за избор на соработник во соработничко звање асистент во научната област менаџмент на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	31
РЕФЕРАТ за избор на соработник во соработничко звање асистент за научната област меѓународна економија на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	40
РЕФЕРАТ за избор на соработник во соработничко звање асистент за научната област историја на економската мисла на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	48
РЕФЕРАТ за избор на двајца соработници во соработничко звање асистент за научната област финансии и банкарство на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	52
РЕФЕРАТ за избор на соработник во соработничко звање асистент за научната област економска теорија на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	61
РЕФЕРАТ за избор на соработник во соработничко звање асистент во научната област статистика на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	68
РЕФЕРАТ за избор на помлад асистент за научната област математика на Факултетот за информатика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	74
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите звања за наставно-научно подрачје стоматологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	77
РЕФЕРАТ за избор на асистент (специјалист) за научната област ортопедски болести на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	84
РЕФЕРАТ за избор на наставник во насловно звање доцент/вонреден професор за наставно-научното подрачје фундаментални медицински науки на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	87

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Саша Митрев
 Уредници: проф. д-р Борис Крстев, м-р Ристо Костуранов
 Лектор: Даница Гавриловска-Атанасовска
 Техничко уредување: Славе Димитров, Благој Михов

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН ПОМЛАД АСИСТЕНТ/АСИСТЕНТ ЗА НАСТАВНО -
НАУЧНАТА ОБЛАСТ БОТАНИКА НА ЗЕМЈОДЕЛСКИОТ ФАКУЛТЕТ ПРИ
УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Наставно-научниот совет на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип на својата 27. редовна седница, одржана на 22.2.2010 година, со Одлука бр. 1802-43/10 формира тричлена Рецензентска комисија во состав:

1. проф. д-р Верица Илиева, вонреден професор, Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип (претседател);
2. проф. д-р Лилјана Колева-Гудева, вонреден професор, Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип (член);
3. доц. д-р Драгица Спасова, доцент, Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип (член),

за избор на еден помлад асистент/асистент за наставно-научната област *ботаника*.

Во согласност со Законот за високото образование („Сл. весник на РМ“ 35/08), како и актите на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, Статутот и Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот Конкурс од 4.2.2010 година, во весниците „Дневник“ и „Лајм“, за избор на еден помлад асистент/асистент за наставно-научната област *ботаника* се пријави само кандидатката дипломиран професор по биологија Наталија Маркова, помлад асистент по ботаника на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Врз основа на пријавата и останатите приложени документи, Рецензентската комисија го констатира следново.

Биографски податоци

Кандидатката дипл. професор по биологија Наталија Маркова е родена на 21 јуни 1983 година во Штип, каде завршува основно и средно образование. Во академската 2002/2003 година се запишува на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Институтот за биологија, наставна насока. Дипломира во 2007 година и се здобива со звање **дипломиран професор по биологија**. Институтот за биологија и доделува пофалница за постигнат успех 9,02 на студиите по биологија и ја прогласува за најдобар дипломиран студент во учебната 2006/2007 година. Во периодот од март до мај 2007 година волонтира како волонтер-демонстратор на Институтот за биологија, на Природно-математичкиот факултет во Скопје, по предметот ‘Рбетници.

По дипломирањето, во учебната 2007/2008 година, дипл. професор по биологија Наталија Маркова се запишува на постдипломски студии на Природно-математички факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, отсек Биологија. Од предвидените седум испити положува пет, со просечен успех 10.

Со Одлука бр. 1802-194/21 од 27 ноември 2009 година, донесена на 24-тата седница на Наставно-научниот совет на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, одржана на 27 ноември 2009 година, на кандидатката ѝ се одобрува префрлување и запишување на втор циклус студии на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, на Катедрата за биотехнологија, генетика и селекција, модул Генетика и селекција, во учебната 2009/2010 година. Со Одлука бр. 1802-194/27, од истата седница на

Наставно-научниот совет на Земјоделскиот факултет, а врз основа на претходната Одлука (бр. 1802-194/21 од истата седница), на кандидатката Наталија Маркова ѝ се признаваат положените испити.

На 10 февруари 2010 година, кандидатката пријавува магистерски труд на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, со работен наслов „Биохемиски и фенотипски анализи кај 10 сорти и 3 линии ориз (*Oryza sativa* L.) од Република Македонија“.

Од 2 јули 2007 година, дипл. проф. по биологија Наталија Маркова е вработена како помлад асистент по ботаника на Катедрата за ботехнологија, генетика и селекција на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Во текот на работењето, кандидатката активно учествува како соработник во реализацијата на проектни активности од домашни проекти. Во склоп на својата научноистражувачка работа присуствува на неколку конгреси, симпозиуми и советувања во државата. Во периодот од 4 до 6 јуни 2008 година ги посетува Биолошкиот факултет, Институтот за ботаника и Ботаничката градина „Јевремовац“ во Белград.

Наставно-образовна дејност

Во учебната 2007/08 година кандидатката Наталија Маркова ги спроведува предметните вежби по ботаника на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ Штип, за студентите во Штип и Струмица, во учебната 2008/09 година во Штип, Струмица и Кавадарци, а во учебната 2009/10 година во Штип, Струмица, Кавадарци и Свети Николе.

При реализирањето на наставно-образовната дејност, кандидатката Наталија Маркова учествува како коавтор во оформувањето на две интерни скрипти по ботаника (од предавања и вежби) наменети за студентите на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

1. Верица Илиева, **Наталија Маркова**, 2008: Ботаника (интерна скрипта од предавања), Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Скриптата ги опфаќа сите содржини предвидени со предметната програма за предавања.

2. Верица Илиева, **Наталија Маркова**, 2008: Ботаника (интерна скрипта од вежби), Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Скриптата ги опфаќа сите содржини предвидени со предметната програма за практичниот дел.

Научноистражувачка дејност

Објавени научни и стручни трудови

Како резултат на досегашната научноистражувачка работа, кандидатката Наталија Маркова како коавтор објавува 4 научни и 2 стручни труда.

1. Верица Илиева, Даница Андреевска, Д. Андов, **Наталија Маркова**, 2009: Влијанието на различни дози на гама зраци врз ‘ртливоста и појавата на мутантни форми кај некои генотипови ориз. Заштита на растенија, вол. XX, број 20, стр. 120-126. Скопје.

Во овој научен труд се објавени резултатите од влијанието на различни дози на гама зраци (50, 100 и 150 Gy) врз ‘ртливоста на семето од три сорти и седум линии ориз и појавата на мутантни форми кај испитуваните генотипови ориз. Реакцијата на гама зраците врз трите сорти ориз (*сан андреа*, *рива* и *цврво*) и седумте линии (1/1-2-4, 2/8-3, 11/1-1-1, 11/1-1-2, 11/1-1-3, 11/1-1-4 и 25/1-1-2-2) е анализирана во M₁ генерацијата преку испитување на ‘ртливоста, бројот на преживеани растенија и бројот на стерилни растенија, како и врз основа на појавата на некои различни морфолошки и физиолошки промени во M₂ генерацијата (помала висина на стеблото, раностасност, форма и исправеност

на последниот лист, отпорност на полегнување и форма и големина на зрното). Од овие анализи било заклучено дека процентот на 'ртливост е висок кај сите испитувани генотипови, независно од дозата на зрачење, односно дека ефектот на гама зраците врз појавата на пожелни мутантни форми во M_2 генерацијата е најголем при варијанта со 150 Gy а најголем број од селектираните перспективни мутантни генотипови се добиени од генотипот 1/1-2-4.

2. Митко КАРАДЕЛЕВ, Катерина РУСЕВСКА, Наталија МАРКОВА, 2008: Дистрибуција и екологија на видови од родот *Tricholoma* (Tricholomataceae) во Република Македонија. Екологија и заштита на животна средина, вол.11, број 1/2, стр. 27-42. Скопје.

Во овој научен труд за прв пат во Република Македонија се објавени податоци за систематските истражувања на родот *Tricholoma* од фамилијата Tricholomataceae. Од вкупно 55 познати видови од овој род во Европа, со досегашните истражувања во Македонија биле регистрирани 35 видови. Како извори за изработка на овој труд биле користени ексикати од миколошката колекција во миколошката лабораторија, при Институтот за биологија – ПМФ, Хрватската национална колекција и Загреб (CNF). Детерминацијата на видовите авторите ја вршеле според следниве клучеви и монографии: Moser 1983, Breitenbach & Kränzlin (1981, 1986, 1991, 1995, 2000), Galli (1999), Hansen et al.(1992), Krieglsteiner (2001), Dänke (2004), Horak (2005). Авторите во овој труд ги презентирале петнаесетте нови видови од родот *Tricholoma* (*Tricholoma album*, *T. apium*, *T. basirubens*, *T. colossum*, *T. columbeta*, *T. populinum*, *T. pseudonictitans*, *T. sejunctum*, *T. stans*, *T. sulphurescens*, *T. tigrinum*, *T. ustale*, *T. ustaloides*, *T. vaccinum* и *T. viridifucatum*) во Македонија, како во однос на нивната екологија така и во однос на нивната географска распространетост.

3. Верица Илиева, Даница Андреевска, Наталија Маркова, 2008: Развојни и производно-технолошки карактеристики кај интродуцирани генотипови ориз (*Oryza sativa* L.) во агроколошки услови на кочанскиот регион. Годишен зборник на Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, стр. 27-36, Штип.

Акцентот на испитувањата во овој оригинален научен труд авторите го ставиле на оризот како значајна култура посебно во кочанскиот регион, во поглед на развојните и производно-технолошките карактеристики кај интродуцирани генотипови ориз (*Oryza sativa* L.) во агроколошки услови на тој регион. За овој труд биле анализирани некои поважни морфолошко-биохемиски, производни и хемиско-технолошки својства кај девет генотипови ориз (*гарант*, *земја*, *мизија*, *кубрат*, *хоризонт*, *дунав*, *линија-2*, *линија 305* и *ЛМ-БП*), интродуцирани од Република Бугарија во споредба со две стандардни сорти ориз (*монтичели* и *бисер-2*), во текот на 2006 и 2007 година. Анализите од овие испитувања, биле спроведени на површините на ОПО за ориз – Кочани и покажале дека генотиповите *ЛМ-БП* и *кубрат* имаат повисок принос во споредба со двете стандардни сорти. Останатите испитувани генотипови, поради одделни позитивни својства кои ги поседуваат, авторите препорачуваат да бидат вклучени во нови селекциони програми.

4. Верица Илиева, Даница Андреевска, Добре Андов, Тања Зашева, Наталија Маркова, 2007: Споредбени испитувања на некои производно-технолошки карактеристики кај интродуцирани и стандардни сорти на ориз (*Oryza sativa* L.). Годишен зборник на Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, стр. 35-47. Штип.

Авторите во овој труд, во текот на 2003 и 2004 година, вршеле споредбени испитувања на 10 нови интродуцирани сорти ориз од Италија (*андола*, *кастелмохи*, *цистела*, *дедало*, *диана*, *италмохи*, *прометео*, *ринго* и *селенио*) и 2 стандардни сорти (*монтичели* и *бисер-2*), во локалитетот Босевица, на површините на ОПО за ориз – Кочани и во локалитетот Јанарце, на површините на претпријатието „Искра – Агрокомпани“. Во текот на испитувањата посебен акцент бил ставен на некои позначајни морфолошко-биолошки, производствени и технолошки карактеристики на интродуцираните и стандардните генотипови ориз

(*Oryza sativa* L.), со што биле добиени резултати за приносот на арпа, рандманот на белиот ориз (цели зрна) и останатите фракции при преработката на арпата. Резултатите од овие анализи покажале дека ниту една од интродуцираните сорти не поседува супериорност во однос на стандардните сорти, што било резултат на слабата способност за адаптација во новите почвено-климатски услови и нивната сортна специфичност. Но, сите овие сорти биле вклучени во селекционите програми како родителски сорти при хибридизацијата, поради поседување на одредени позитивни морфолошко-биолошки карактеристики со цел создавање на популации со нов генетски полиморфизам.

5. Ацо Кузелов, Дијана Трајчова, Наталија Маркова, Биљана Балабанова, 2007: Влијанието на ферментот колагеназа врз структурно-механичките карактеристики на конзервите со месо. Годишен зборник на Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, стр. 49-56. Штип.

Во овој стручен труд авторите го потенцираат влијанието на колагеназниот ензимен препарат врз структурно-механичките карактеристики на конзервите со месо. Влијанието на колагеназниот ензимен препарат кој бил добиен од бактеријата *Streptomyces candidus 91* врз технолошките и органолептичките својства бил проучуван на стерилизирани конзерви од месо и тоа говедско месо во сопствен сок и свинско месо во сопствен сок. Промените во структурно-механичките својства на конзервите со месо биле утврдени со методот на пенетрација, со помош на пенетрометар ОВ-204, додека органолептичката оценка била извршена со Комисијата за дегустација (Tančev et al., 1978). Оценувањето на органолептичките особини било извршено по деветстепен скала за оценување на органолептичките производи од анимално потекло (Aleksandrova et al., 1999). Од ваквите испитувања било констатирано дека со додавање на ензимни препарати, кои ја поседуваат неопходната колагенозна активност, се подобриле структурно-механичките и органолептичките својства на готовите производи.

6. Ацо Кузелов, Дијана Трајчова, Наталија Маркова, Биљана Балабанова, 2006: Влијанието на различни концентрации глуконо- делта лактон врз промените на рН во процесот на зреење на сировите колбаси. Годишен зборник на Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, стр. 35-40. Штип.

Авторите во овој стручен труд го проучувале влијанието на различни концентрации глуконо-делта лактон (ГДЛ) врз промените на рН во процесот на зреење на сировите колбаси. Со цел да се види влијанието на различни концентрации на глуконо-делта лактон (ГДЛ), следено преку промена на рН вредноста во смесата за полнење, биле подготвени четири групи на производи (од типот на чаен колбас), од коишто првата била без додаток на глуконо-делта лактон (ГДЛ), додека во другите три групи било додадено различна концентрација на глуконо-делта лактон (ГДЛ). Резултатите кои биле добиени од испитувањето покажале дека најбрзо намалување на рН вредноста имало кај четвртата група, во која имало најголемо количество на додаден глуконо-делта лактон (ГДЛ). Кај останатите две групи било забележано пропорционално намалување на рН вредноста во зависност од додадениот глуконо-делта лактон (ГДЛ).

Апликативна дејност

Учество во проекти

Кандидатката Наталија Маркова во развојот на својата кариера учествува како соработник - млад истражувач во следниве проекти:

- „Управување со проекти“ (СВОТ анализи и СВОТ матрици, логичка рамка, анализа на проблеми, дијаграм на цели) реализиран од Канцеларијата за рурален развој при Земјоделскиот факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, во соработка со холандската SNV; 1.1. – 31.12 2009 год.

- „Преструктурирање на советодавните услуги во Македонија”, реализиран од Канцеларијата за рурален развој при Земјоделскиот факултет, Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, во соработка со SNV и MAASP; 2008 - 2010 год.
Во рамките на овој проект, на 30.11.2009 год. во Берово се одржува работилница на тема „Заштитени подрачја и нивната улога“.

Учество на научни собири

Кандидатката Наталија Маркова учествува на научни собири со следниве реферати:

- Verica Ilieva, Natalija Markova, Danica Andreevska, Dobro Andov, 2009: Breeding and evaluation for improved rice varieties in Macedonia. International science conference “Sustainable and competitive agriculture”, dedicated to the 110 jubilee of agrarian science in Stara Zagora. October 1-2. Stara Zagora). (poster)
- Верица Илиева, Даница Андреевска, Д. Андов, Наталија Маркова, 2008: Влијанието на различни дози гама зраци врз ‘ртливоста и појавата на мутантни форми кај некои генотипови ориз. XXXIII-то традиционално советување за заштита на растенијата на Република Македонија, 15-18. XII 2008 година, Охрид). (усно излагање)

Кандидатката Наталија Маркова активно е вклучена во работата на Фитосанитарната лабораторија на Земјоделскиот факултет, во Одделот за контрола на семе и саден материјал, при спроведување на лабораториски анализи за испитување на квалитет на семе и изработка на потребната документација од утврдениот квалитет на семето.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на извршениот преглед на поднесената документација од пријавената кандидатка за автобиографските податоци, наставно-образовната, научноистражувачката и апликативната дејност, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката Наталија Маркова со своите наставни, научни, стручни и професионални достигнувања се оспособила за наставно-научен соработник. Оценувајќи го искуството во научните активности, квалитетот на објавените трудови, а согласно со законските прописи и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев” во Штип, **Комисијата има чест и особено задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Земјоделскиот факултет, кандидатката Наталија Маркова да ја избере во звањето помлад асистент за научната област *ботаника*.**

Рецензентска комисија

**Проф. д-р Верица Илиева, претседател, с.р.
Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева, член, с.р.
Доц. д-р Драгица Спасова, член, с.р.**

Табела
за вреднување на активностите на кандидатката Наталија Маркова, според
критериумите за избор на наставници и соработници на Универзитетот „Гоце
Делчев“ во Штип

Вид на активност	Број	Поени	Вкупно
Наставно-образовна (НО)			
Вежби по предметот Ботаника	11.5	0.2	2.3
Интерна скрипта од предавања	1	4	4
Интерна скрипта од вежби	1	2	2
Научноистражувачка (НИ)			
Трудови со оригинални научни резултати	4	6	24
Стручни трудови	2	3	6
Учество на научен собор со реферат (усно) – во земјата	1	1.5	1.5
Учество на научен собор со реферат (постер) – во странство	1	1.5	1.5
Стручно-апликативна дејност и организационо-развојна дејност (САОР)			
Учество во научен проект	2	5	10
Учество на стручен собор со реферат (усно-одржана работилница) - во земјава	1	1	1
Изготвување на извештаи од анализи (испитување квалитет на семе)	50	0,1	5
ВКУПНО:			57,3